

Warszawa, dnia 20 lutego 2018 r.

Podstawowe dane osobowe recenzenta

Prof. UMFC, Dr. hab., Joanna Ławrynowicz-Just

Dziedzina, sztuki muzyczne

Dyscyplina, instrumentalistyka

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

██████████

██

Recenzja pracy doktorskiej mgr Agaty Gładysiak

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna w Poznaniu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 3 czerwca 2015 roku na podstawie Uchwały nr 32/II/2014/2015 z dnia 1 czerwca 2015 roku. Zlecenie zostało podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.)

Dotyczy

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2015 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek mgr **Agaty Gładysiak** z dnia 20 maja 2015 roku przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2015 roku w sprawie:

- wyznaczenia recenzenta

W świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1 - 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu, Dziekan, prof. zw. dr hab. Alicję Kledzik pisma z dnia 3 czerwca 2015 roku, informującego o wszczęciu 1 czerwca 2015 roku przewodu doktorskiego oraz wyznaczeniu mojej osoby jako recenzenta pracy doktorskiej pani **mgr Agaty Gładysiak pt. „Twórczość fortepianowa Nikolaia Kapustina w perspektywie muzyki jazzowej”**, została dołączona stosowna dokumentacja.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust.2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej pani mgr Agaty Gładysiak.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Pani mgr **Agata Gładysiak** urodziła się [REDAKOWANE] w Poznaniu. W wieku 7 lat rozpoczęła naukę gry na fortepianie w klasie pani Anny Karowskiej w Państwowej Podstawowej Szkole Muzycznej im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu, następnie kontynuowała naukę w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. Henryka Wieniawskiego, również w Poznaniu, którą ukończyła w klasie fortepianu prof. Alicji Kledzik. Następnym etapem edukacji pianistycznej Doktorantki były studia w poznańskiej Akademii Muzycznej im. I.J.Paderewskiego, pod kierunkiem prof. Alicji Kledzik.

Po uzyskaniu tytułu licencjata w macierzystej uczelni w 2008 roku, pani Agata Gładysiak rozpoczęła studia magisterskie w londyńskiej Guildhall School of Music and Drama u prof. Ronalda O'Hory, gdzie w 2012 roku otrzymała tytuł Master of Music.

W 2013 roku otrzymała także tytuł magistra sztuki pod kierunkiem prof. Alicji Kledzik w macierzystej uczelni. W 2008 roku, w ramach programu Socrates - Erasmus odbyła półroczne studia w Conservatorio di Musica w Alessandrii we Włoszech, w klasie prof. Maurizio Barboro.

Swoje umiejętności doskonaliła podczas mistrzowskich kursów pianistycznych u profesorów:

Maurizio Barboro, Martina Hughsa, Tellev Yuva, Agder Kristiansand,

Tigrana Alikanova, Tima Ovens'a, Bruny Bruni, Ronalda O'Hory.

Jest laureatką wielu nagród na konkursach pianistycznych, zarówno o zasięgu krajowym, jak i międzynarodowym m.in. Międzynarodowego Konkursu im.F.Chopina w Szafarni, Międzynarodowego Konkursu im. Miłosza Magina w Paryżu, Międzynarodowych Konkursów Pianistycznych w Barletta, Rzymie, Verbanii, Cortemilli we Włoszech.

Na wyjątkową uwagę zasługuje działalność organizacyjna i popularyzatorska Doktorantki w dziedzinie muzyki, nierzadko wykraczająca poza swój klasyczny wymiar. Zajmowała się organizacją Festiwalu Opera Know-how oraz różnorodnych imprez na terenie Poznania, jak na przykład „Noc Muzeów”, czy „Biennale Sztuki Dziecka” w 2015 roku.

Zaangażowana była także w animacje kulturalne dzielnicy Śródka, organizując koncerty i inne wydarzenia artystyczne

Pani Agata Gładysiak pięciokrotnie zdobywała stypendia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W udokumentowanych ponad 40 koncertach (do połowy 2014 roku) Doktorantka przedstawiła bardzo zróżnicowany repertuar świadczący o wszechstronnych zainteresowaniach programowych. Występowała w ramach festiwali i projektów artystycznych, takich jak „Chopin przyjechał” w ramach obchodów rocznicy urodzin Fryderyka Chopina w 2010 roku, czy projekt upowszechniający twórczość Czesława Miłosza oraz muzykę polską.

W roku akademickim 2010/2011 była zatrudniona w charakterze pianisty-akompaniatora w Akademii Muzycznej w Poznaniu.

Pani Agata Gładysiak współpracuje z Teatrem Polskim w Poznaniu oraz kołem teatralnym „AKT”.

Od stycznia 2013 roku pracuje także jako nauczyciel fortepianu w Katedralnej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej w Poznaniu.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Agaty Gładysiak p.t. „**Twórczość fortepianowa Nikolaia Kapustina w perspektywie muzyki jazzowej**” składa się z dzieła artystycznego oraz jego opisu. Dzieło artystyczne zawiera nagrania następujących utworów:

Nikolaj Kapustin

Osiem etiud koncertowych op.40

1. *Prelude*
2. *Reverie*
3. *Toccatina*
4. *Remembrance*
5. *Raillery*
6. *Pastorale*
7. *Intermezzo*
8. *Finale*
9. **Wariacje op.41**

Suite in Old Style op.28

10. *Allemande*
11. *Gavotte I,II*
12. *Sarabande*
13. *Bouree I,II*
14. *Gigue*

Powyższe nagranie zostało zrealizowane w Auli Nova Akademii Muzycznej w Poznaniu w dniach 12 i 14 lipca 2016 roku oraz 30 sierpnia 2017 roku, przez reżysera dźwięku Michała Łaszewicza i Michała Garsteckiego. Doktorantka, podejmując tak wymagające przedsięwzięcie pianistyczne, sprostała mu w znakomity sposób. Współgrające ze sobą: wszechstronna technika instrumentalna, wielobarwność brzmienia instrumentu, imponująca precyzja metrorrytmiczna oraz doskonale planowanie czasu muzycznego złożyły się na płytę CD o wyjątkowych walorach artystycznych. Wszechobecny w muzyce Kapustina pierwiastek jazzowy determinujący kształtowanie formalne, dynamiczne i agogiczne utworów, stawia przed wykonawcą wykształconym na gruncie pianistyki klasycznej wyzwanie ogromnej trudności. Tym większe uznanie należy się pianistce pani mgr Agacie Gładysiak, że z jej bogatego życiorysu artystycznego nie wynika żaden wcześniejszy kontakt nie tylko z pianistyką, ale i stylistyką jazzową w ogóle.

Każda z etiud z cyklu *Ośmiu Etiud op.40* utrzymana jest przez pianistkę w swej specyfice, w sposób niezwykle czytelny wykonawczo. Gęsta metrorrytmika, częsta polifonizacja struktury utworów, a nade wszystko charakterystyczna w muzyce jazzowej akcentacja stawia przed pianistą zadanie najwyższej trudności. W sposób zwielokrotniony dotyczy to zwłaszcza etiud, z których każda poświęcona jest innemu problemowi pianistycznemu (pasaże, tercje, oktawy, repetycje, arpeggia, akordy).

Wysoki poziom wykonawczy, zarówno pod względem instrumentalnym, jak i czytelności strukturalnej, prezentują również *Wariacje op.41*. Pianistka, przy użyciu bardzo zróżnicowanych rodzajów artykulacji oraz wielostrukturalnego planu dynamicznego, w sposób niezwykle przekonujący buduje plan kulminacyjny całości utworu, przy jednoczesnym zachowaniu autonomicznej specyfiki każdej wariacji.

Dopełnieniem całości jest stylistyczny mariaż tańców barokowych i jazzu w *Suite in Old Style op.28*, którego wykonanie jest potwierdzeniem doskonałych walorów nagrania dokonanego przez panią Agatę Gładysiak.

Szczególnie zachwyciły mnie w swym kolorycie brzmieniowym – Reverie i Remembrance z cyklu *Ośmiu Etiud Koncertowych op.40* oraz właśnie Sarabanda ze *Suite in Old Style op.28*.

Podsumowując, pani Agata Gładysiak znakomicie nawiązuje artystyczny dialog z pierwiastkiem jazzowym muzyki fortepianowej Kapustina. Wszelkie karkołomne trudności

pianistyczne wydają się tylko zabawą w znakomicie wyposażonych rękach Doktorantki. Wyrazistość metryczna, przejrzystość artykulacji, mistrzowskie operowanie agogiką oraz autentycznie wyczuwalna fascynacja wykonawcza materiałem muzycznym w doskonały sposób przekładają się na doskonały rezultat artystyczny.

Na część opisową pracy pt. „**Twórczość fortepianowa Nikolaia Kapustina w perspektywie muzyki jazzowej**„ składa się prezentacja sylwetki kompozytora, zarys tła historycznego dla rozwoju jego twórczości, bardzo szczegółowa analiza *Ośmiu etiud koncertowych op. 40* oraz *Wariacji op.41* oraz bardzo rzetelna część badawcza poświęcona wzajemnym wpływom klasyki i jazzu. Treść pracy została usystematyzowana w następujący sposób:

Wstęp

Rozdział 1 Twórczość fortepianowa Nikolaia Kapustina

1.1. Nikolai Kapustin – kompozytor XXI wieku

1.2. Twórczość Nikolaia Kapustina a crossover i third stream

1.3. Analiza twórczości Nikolaia Kapustina oparta na wybranych przykładach muzycznych

Rozdział 2 Jazz jako źródło inspiracji w muzyce klasycznej XX i XXI wieku

2.1. Początki muzyki jazzowej – czas, miejsce, sposobność

2.2. Nowa amerykańska tożsamość muzyczna – jazz jako źródło inspiracji w muzyce klasycznej

Rozdział 3 Inspiracje i elementy jazzowe w twórczości fortepianowej Nikolaia Kapustina

3.1. Twórczość klasyczna z elementami jazzu

3.2. Twórczość jazzowa z wpływami klasycznymi

Podsumowanie

Bibliografia

Streszczenie w języku polskim

Streszczenie w języku angielskim

Doktorantka z ogromną wnikliwością, wskazującą na głębokie zaangażowanie badawcze, przybliżyła postać i twórczość ukraińskiego kompozytora. Opis składa się z trzech rozdziałów zasadniczych, posiadających wiele podpunktów uzupełniających główny wywód, omawiających kolejno: życie, twórczość i światopogląd Nikolaja Kapustina, źródła i inspiracje jego twórczości, wnikliwą analizę formalną i wykonawczą *Ośmiu Etiud Koncertowych op.40* oraz *Wariacji op.41*, a także genezę powstania muzyki jazzowej oraz jej wpływ na kompozytorów klasycznych dwudziestego wieku, jak również obustronne ujęcie wzajemnego przenikania się elementów jazzowych i klasycznych w utworach fortepianowych Kapustina. Praca napisana jest w sposób bardzo klarowny, z zastosowaniem jasnych i czytelnych sformułowań. Opis wybranych utworów przedstawia ich wnikliwą analizę zarówno formalną, jak i wykonawczą. Szczególnie cenne jest zwrócenie uwagi czytelnika na wszelkie trudności natury pianistycznej, będące ważnymi wskazówkami dla potencjalnych przyszłych wykonawców w tak skomplikowanym materiale strukturalnym i rytmicznym. Przejrzystości nadają również liczne przykłady nutowe.

Na szczególną uwagę zasługuje część dotycząca inspiracji jazzem, z dokładnym wyjaśnieniem pojęć zaczerpniętych z muzyki jazzowej oraz wskazaniem ich zastosowania w utworach Kapustina.

Zgromadzenie bibliografii, w większości anglojęzycznej (której Doktorantka dokonała własnych tłumaczeń), liczącej ponad 30 pozycji książkowych, 5 źródeł internetowych, a także kilka korespondencji mailowych, wymagało ogromnego zaangażowania w pracę badawczą.

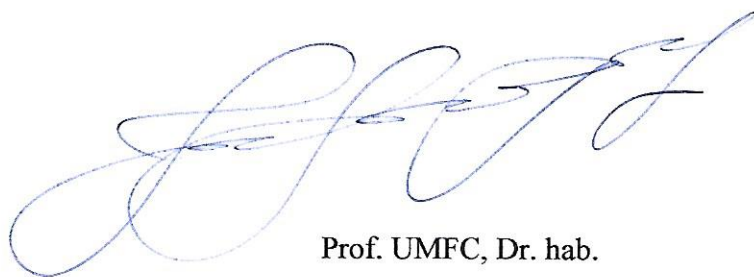
Praca niniejsza jest bardzo profesjonalnym źródłem wiedzy na temat twórczości Kapustina, a tym samym dopełnieniem światowego renesansu jego twórczości w świadomości polskiego czytelnika.

Konkluzja

Obie części pracy doktorskiej mgr Agaty Gładysiak pt. „**Twórczość fortepianowa Nikolaja Kapustina w perspektywie muzyki jazzowej**” przedstawiają bardzo wysoki poziom zarówno artystyczny jak i merytoryczny. Na uznanie zasługuje wiele aspektów pracy, spełniających wysokie standardy zarówno pod względem teoretycznym, jak i wykonawczym. Zapis audio, dokonany z najwyższą dbałością o szeroko pojętą jakość, reprezentuje nie tylko znakomite wykonanie pianistyczne utworów Kapustina, z plastycznie przemyślaną kreacją

artystyczną, ale również najwyższy poziom realizacji brzmienia, zarówno od strony akustycznej (transparentna przestrzeń dźwiękowa sali) jak i pianistycznej. Powyższa praca, poszerzająca zakres wiedzy na temat stosunkowo niedawno odsłoniętej karty w światowej literaturze fortepianowej, rzuca jednocześnie światło na tło historyczne i kulturowe będące źródłem dla oryginalności i nowatorstwa twórczości Nikolaja Kapustina. Tym samym treść pracy wpływa w sposób istotny na rozwój dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktorantkę.

Stwierdzam, iż Doktorantka wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny. Praca doktorska pani mgr Agaty Gładysiak w całej rozciągłości spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku oraz z dnia 03.10.2014 roku (Dz.U. z 2014 poz.1383) (z późniejszymi zmianami).

Prof. UMFC, Dr. hab.

Joanna Ławrynowicz-Just

Uniwersytet Muzyczny

Fryderyka Chopina w Warszawie